

Lezen: Galaten 1:1-5

Tekst: Galaten 5:1

Lieve mensen,

Vrijheid heb je op allerlei niveaus.

Slide Niveaus van vrijheid

Ik wil het splitsen in 2 categorieën:

Slide 1. Fysieke vrijheid

Je fysieke vrijheid kan op allerlei manieren worden aangetast. Door oorlog kan je land bezet raken. Je kunt worden geknecht. Beknot in je vrijheid. Dat was in 40-45 aan de hand in ons land. Onderdrukking. Ik sprak afgelopen zaterdag een Palestijnse taxichauffeur die ons naar de top van de Olijfberg vervoerde. En die legde haarfijn uit waarom Palestijnen op de westelijke Jordanoever zich onvrij voelen. Door allerlei belastingmaatregelen en beperking van reismogelijkheden worden Palestijnen onderdrukt. Maar ook als je in Oost Jeruzalem woont en veel meer rechten hebt, dan zit je vast. Bijvoorbeeld in de keuze van je huwelijkspartner. Zomaar raak je je rechten kwijt als je in de ogen van de autoriteiten verkeerde keuzes maakt.

En dat is nog maar één klein stukje aarde. Overal in de wereld zijn mensen die beperkt worden in hun fysieke vrijheid. Als je gevangen zit, slaaf bent. Maar ook als je ziek ben bijvoorbeeld. Dat kan je vrijheid enorm beperken. Of een handicap. En ook allerlei omstandigheden. Ieder mens wordt fysiek beperkt. Ieder mens heeft fysieke onvrijheid. Je bent in een bepaald gezin geboren. Je hebt bepaalde eigenschappen. Je woont op een bepaalde plek. Hebt een bepaalde intelligentie. Enzovoort, enzovoort. En er worden heel veel mogelijkheden gezocht én gevonden om die vrijheid te bevorderen. Voor onszelf. Voor anderen. Maar helemaal fysiek vrij? Dat wordt je nooit.

Slide 2. Geestelijke vrijheid

Ook je geestelijke vrijheid kan worden aangetast. Dan ben je fysiek misschien wel zo vrij als mogelijk is. Maar dan maak je jezelf afhankelijk. Of je wordt afhankelijk gemaakt. Dat gaat soms heel geniepig. Door reclames en trends. Geestelijke vrijheid is misschien nog wel lastiger dan fysieke. Er zijn allerlei dingen waar we door geboeid zijn. Waar we niet zonder kunnen. Die ons aangepreft worden. Die onze vrijheid afpakken.

Het kan ook door manipulatie in godsdiensten bijvoorbeeld. Wanneer ben je vrij om te kiezen? En wanneer bezwijk je onder de groepsdruk? Afgelopen tijd was het Pesach in Israël. Best bijzonder om mee te maken. Maar ook een rare gewaarwording. Alle Joodse winkels verkopen een week lang geen brood. Maar ook alles waar verder ginst in zit is verboden. Hele schappen van supermarkten met pasta of met bier zijn afgeplakt. Zelfs het hostel waar we in zaten – een Abraham Hostel, supergezellig en iedereen is welkom en volkomen vrij – zelfs in dat Hostel hadden ze bij het ontbijt alleen maar matses. Na een week had iedereen dat wel gezien. En toch haalden ze geen brood bij Palestijnse bakkers. En zo ervoer ik iets van de druk die religie op een land kan leggen. Doet iedereen dat uit overtuiging? Uit vrije wil? Is het echt uit geestelijke vrijheid dat ondernemers die keuze maken? Of ben je geestelijk onvrij?

...

Vaak zit er verband tussen die twee. En soms is het ook niet duidelijk. Misschien had het hostel een contract met een Joodse bakker en was het voor hen onmogelijk om iets anders dan matses te serveren voor ontbijt. Want ik besef ineens dat ik wel bier kon krijgen in het hostel. Dus waar gaat het om fysieke onvrijheid en waar om geestelijke? Er zit verband tussen en vaak gaat het ook samen. *Maar niet altijd*. En wat Paulus nu zegt is: laat je fysieke onvrijheid, die er altijd is, laat je fysieke onvrijheid je geestelijke vrijheid niet beperken! Of, om kort te zeggen: wees vrij!

Slide **Wees vrij!**

Het is prachtig om ieder jaar weer Bevrijdingsdag te vieren. Want vrijheid is echt één van de mooiste dingen voor een mens. Ooit werd de mens geschapen naar Gods beeld. En dat betekent niet per se dat we fysiek op hem lijken. Maar dat we op hem lijken in onze morele vrijheid. Anders dan de dieren kunnen wij vanuit overtuiging en overweging keuzes maken. En het is mooi als dat in volkomen vrijheid mag gebeuren. Dat je nergens aan vast zit. Dat je echt de keuzes van je hart kan maken. Dat is wat God bedoeld heeft met de schepping van de mens.

Het is ook prachtig dat we in Nederland politieke partijen hebben, die de vrijheid hoog in het vaandel hebben. Partij voor de vrijheid (PVV) of: voor vrijheid en democratie (VVD). Vrijheid is een hoog goed. Toch beperken ze hun definitie van vrijheid heel sterk. Het is bevrijd worden van Islamisme. Of economische vrijheid. En dan hebben ze het toch vaak weer over fysieke vrijheid. Als de omstandigheden maar goed zijn, dan is er vrijheid. Maar vrijheid is juist, dat je *in de omstandigheden*, ook als die omstandigheden niet veranderen, dat je daarin vrij bent. Ook als het hele land door de Islam overgenomen wordt. Of als het economisch niet goed gaat. Dat je dan toch vrijheid ervaart.

Dat was bij de bevrijding in 1945 natuurlijk ook zo. Heel veel mensen waren op 5 mei nog lang niet bevrijd! Sommige mensen zijn echt nooit vrij geworden. Zoals Marco Borsato zingt: *want jij bent wel uit de oorlog, maar gaat de oorlog ooit uit jou?* In Yad Vashem – het holocaustmuseum in Jeruzalem – las ik een verhaal van 2 Joodse mensen die hoe dan ook de oorlog wilden overleven. Ze kwamen er samen doorheen en trouwden. Ze wilden overleven om het te vertellen aan de wereld. Alle verschrikkingen. Maar toen de bevrijding daar was, toen konden ze het zelfs niet aan hun kinderen vertellen. Pas op hun sterfbed kwam het er uit. Geestelijk waren ze niet vrij.

En dát is waar Paulus het over heeft. Jezus maakt je geestelijk vrij. Dat je niet meer afhankelijk bent van goedkeuring van mensen. Of van jezelf. Dat je beseft dat je niks hoeft. En dat is ongelooflijk moeilijk voor mensen. De Galaten hadden het evangelie gehoord. Onvoorwaardelijke liefde van God. Neem het aan. Geloof het. Dan is het van jou. Maar ze konden dat op de een of andere manier niet aanvaarden. En gingen dus voorwaarden stellen. Of lieten zich door anderen voorwaarden stellen. Namelijk dat je je wel moest laten besnijden. En ook wel eigenlijk aan de Joodse regels houden. Pas dan was je aanvaardbaar voor God. Dan deed jij jouw deel en dan zou God daar zijn deel aan toevoegen. Maar juist dat is onvrijheid. Jezus is opgestaan uit de dood. En zegt: ik geef je het leven! Ik geef het je. Gratis. Dat is ook wat we in het Avondmaal vieren. Brood en wijn worden je aangereikt. Proef het nou maar. Je hoeft er niets voor te doen. Het is goed. Je bent vrij! Dat mag je geloven.

Die bevrijding die begint met bevrijding van zonde. Dat schrijft Paulus aan het begin van de brief. En hij schrijft er iets opvallends bij: *om ons te bevrijden uit deze door het kwaad beheerste wereld*. Ik zeg daar zo ook nog wat over. Wat opvalt is dit: in het kielzog van de zonde komt blijkbaar heel wat mee. Enorme druk om het goed te maken. Of druk van de zonde zelf die je neerdrukt omdat je schuldig voelt. Je kunt letterlijk gebukt gaan. John van der Horst vertelde daar vorige week na de dienst nog prachtig over. Jezus bevrijdt je van die druk. Hij bevrijdt je van hoge prestatiedrang om het maar goed te maken. Hij bevrijdt je van perfectionisme. Hij bevrijdt je ook van alle macht die mensen of systemen over je willen uitoefenen. Innerlijk ben je vrij. Dat is waar Paulus het hier in onze tekst over heeft.

En dat is dus een vrijheid die je ervaart, waarin je mag geloven, ondanks alle fysieke onvrijheid die ieder mens heeft. Jouw omstandigheden kunnen je enorm onvrij maken. Jouw financiële onmogelijkheden kunnen je soms zo beperken. Je gezondheid kan je enorm in de weg zitten. En allerlei mensen kunnen van alles van je verwachten. En zo kan ik nog wel even doorgaan. En toch kun je vrij zijn! Omdat je ten diepste niet daarvan en daarvoor leeft. Omdat je diep van binnen in het besef leeft dat Jezus niets van je verwacht. Dat hij je aanvaardt en vergeeft. Dat hij niet stukloopt als het jou niet lukt.

Slide Vrijheid delen

Er was in de tijd van Paulus een stroming onder de filosofen. Die datzelfde nastreefden. Helemaal vrij zijn. Je door niets van de wijs laten brengen. Hoe de omstandigheden ook zijn. Dat zijn de Stoïcijnen. En ook in onze maatschappij vandaag heb je veel mensen, die onthecht willen raken. Onafhankelijk van wat er om je heen gebeurt. Helemaal zen zijn. Het Boeddhisme helpt hen daarbij.

Er is dus een overeenkomst met christenen. Ook zij streven er naar dat ze niet afhankelijk zijn van alles in de wereld. Paulus schrijft dat ook aan het begin van Galaten: Jezus, *die zichzelf gegeven heeft voor onze zonden om ons te bevrijden uit deze door het kwaad beheerste wereld*. Dus dat komt overeen. Maar het verschil is dit: christenen willen wel bevrijd zijn, maar niet onthecht raken. Wij worden juist opgeroepen méér gehecht te raken aan iedereen om ons heen. Aan de stad waarin je leeft. Je gunt iedereen die bevrijding.

In de missie van onze gemeente – die mee bepalend zal zijn voor de naam die we voor de kerk gaan kiezen – in die missie, te lezen in de afgelopen zondagsbrieven, heeft het woord 'bevrijding' een belangrijke plaats. Ik lees hem even voor: *God houdt van de wereld, van Rotterdam, van ons. Hier mag iedereen delen in de liefde, bevrijding en vreugde van Jezus. Vanuit die overtuiging zijn wij kerk in de stad en richten we ons op iedereen die God op onze weg plaatst*. Iedereen mag delen in de bevrijding. En dat is een vrijheid die dieper gaat dan fysieke vrijheid. Dieper dan die van de bevrijding van 5 mei. Het gaat hier om de bevrijding van Pasen, die we iedere zondag vieren. Je echt vrij weten om de ander te dienen. De stad te be-dienen. Vrijheid houd je niet voor jezelf. Dat kan ook niet als je door Jezus in deze wereld gezet wordt. Dus geen onthechting. Maar juist verbinding. Met iedereen die God op je weg plaatst.

Geef vrijheid door. Dat is al jarenlang het thema van het Nationaal Comité 4 en 5 mei. En dat is precies ook wat Jezus Christus wil met zijn missie. Hij bevrijdt ons. Van zonde en schuld. Hij bevrijdt ons. Om die vrijheid door te geven. Hij wil je inspireren door zijn Geest. We leven toe naar Pinksteren. En in 2 Korintiërs 3:17 staat (slide): *waar de Geest van de Heer is, daar is vrijheid*. Een prachtige zin. Als gemeente zijn we geroepen, uitgedaagd om de geestelijke vrijheid die we krijgen

door Pasen, die we ervaren door Pinksteren, als gemeente zijn we geroepen om die vrijheid te delen. Het is elke zondag Bevrijdingsdag. Dat erfahrbaar maken in onze stad. Met woorden daden. Dat is onze roeping. In de geest van Jezus.

Amen

Slide

Vragen voor bespreking:

1. Hoe werkte vrijheid eigenlijk net na de schepping? Is de mens ooit werkelijk vrij geweest?
2. Hoe ervaar jij vrijheid? Welke keuzes maak je echt uit overtuiging?
3. Waar moet jij nog van bevrijd worden?